

BRANDKÅRS-

tidsskrift

Nr 12

62

44 ÅRG.

UR INNEHÅLLET:

45 årgången börjar ..	297
Brandchefen ser på brandmannen	298
De väsentliga nyheter- na i förordningen om brandfarliga varor ...	305
Hur skulle Du handla?	307
Något om kolsvavla ..	308
Åtgärder vid oljehaveri	310
Den nya brandlagstift- ningen	311
Ännu en slanghiss ..	315

Sveriges 80-åriga monark;
Riksförbundets beskyddare
sedan år 1915.

Universitetsbiblioteket
LUND

December 1959

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

ELD OCH BRAND

S. Hultqvist och G. Persson

Pris kr. 3: 50

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Telefon 010/2136 06
Postgiro 48 70

Nr 12 1962
44 ÅRG.

UPPLAGA 14.500 EX.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C • TELEFON 010/105025 • POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÅRS- *tidskrift*

45 årgången börjar

Vid ingången av år 1962 — Riksförbundets 50:e verksamhetsår — erinrades här om att vi då stod inför ett betydelsefullt årsskifte. Och betydelsefullt blev året 1962.

Riksdagen har under året antagit ny brandlag och ny brandstadga, och vi har bl a fått en ny förordning om brandfarliga varor. Alla dessa författningar träder i kraft med ingången av nästa år. Vad beträffar nyheterna i brandlagstiftningen kan som exempel framhållas ändrade bestämmelser för brandsynerverksamheten. Och vad gäller förordningen om brandfarliga varor kommer brandchefen att få en central plats vid tillståndgivning och övervakning av förordningen. Det är dock beklagligt att erforderliga "påbyggnadsanvisningar" till författningarna icke redan nu föreligger. En viss oro för framtiden kan icke heller döljas — bl a med hänsyn till väntad ökning av personalkostnaderna.

För Riksförbundet och länens brandkårsförbund blir det nu en angelägen och stor uppgift att biträda brandcheferna vid tillämpningen av de nya stadgandena.

Utredning om statens brandskolas fortsatta verksamhet har under året gjorts, vilket är ett stort steg mot en erforderlig fördjupning av brandbefälets utbildning — liksom ock mot bättre lokalförhållanden för skolan. Det är att hoppas att Riksförbundet och brandkårsförbunden i länen även i fortsättningen skall kunna bli ett gott komplement till utbildningen vid brandskolan, landets brandförsvar till frömma.

Vad beträffar frågan om sammanslagning av de frivilliga organisationerna på brandförsvarets område inom landet har principbeslut om sådan sammanslagning fattats under året. Överarbetning av tidigare föreliggande förslag för sammanslagning pågår, och definitivt beslut i frågan är att vänta under år 1963.

BRANDKÄRSTIDSKRIFT utkommer år 1963 med sin 45 årgång, även då med tyngdpunkten på det släckande brandförsvaret. Men spalterna kommer härtilt att som vanligt upplåtas för alla de spörsmål, som kan intressera vår stora läsekrets. Som ovan framhållits är år 1963 speciellt många nya spörsmål att vänta i samband med tillämpningen av ovannämnda nya lagar och förordningar.

BRANDKÄRSTIDSKRIFT tackar alla läsare, medarbetare och annonsörer för det gångna året och önskar

GOTT NYTT ÅR!

A. Ekberg

Brandchefen ser på brandmannen*

Av brandchef Eric Ström

I den korta redogörelse som jag nu har att ge om brandmannens tjänst och yrke gör jag inte någon närmare uppsplätning på yrkes- och borgarbrandmän. Jag är dock fullt medveten om, att alla de krav som ställs på en yrkesbrandman inte alltid kan ställas på en borgarbrandman — åtminstone inte i lika hög grad — och jag vet också, att uppgifterna för en borgarbrandman många gånger kan vara svårare än för yrkesbrandmannen, eftersom han har kortare utbildning och mindre erfarenhet än vad den rutinerade yrkesbrandmannen har.

Vad innebär det att ha anställning hos en kommun som brandman?

Kanske kan man se det så, att det betyder att ofta vistas i beredskap, exempelvis på en brandstation, där det finns alla möjligheter att förströ sig med schackspel, läsning, radio, TV osv, eller för motionens skull med pingpong och gymnastik, allt i en angenäm samvaro, såvida man inte föredrar att vila sig i väntan på att något skall hända, som kan vara ett rätt trevligt och spännande avbrott för att enförmigheten inte skall bli för stor.

Så kan det tänkas, att den mindre initierade allmänheten ser en brandkår.

Men i leder på den kåren står brandmannen, så som brandchefen ser honom — fri från den hjälmprydda romantiken, fri från spänning och äventyr, och bara ställd mot det alldagliga slitet och yrkets rutin, med jämna arbeten i verkstäder och på annat sätt och med den ögonblickliga beredskapen bara för det hårda och smutsiga jobbet på skadeplatsen.

Och ifråga om beredskapen så måste vi inse, vad det betyder att vara instängd på ett ganska litet område, som brandmannen inte får lämna ens för en kort stund i väntan på att larmklockorna skall ringa.

Det händer emellertid ganska sällan, och härigenom kan påfrestningen öka. Men så rätt som det är så ringer det dock, och då alltid överraskande och oförberett, så att brand-

mannen inom loppet av någon minut — dag som natt — skall vara fullt utrustad och iväg på fordonen ut mot öden, som för honom kan vara ganska ovissa och ofta innebär en hård ansträngning.

För borgarbrandmannen betyder en sådan beredskap, att han inte som andra kan utnyttja sin bil för utflykter på kvällar och helgdagar eller för att åka ut och bada osv, och för yrkesbrandmannen betyder det dessutom att han under så lång tid måste vara borta från sin familj med de olägenheter som en sådan splittring kan medföra.

Värdefulla meriter

Vad är det då som en brandchef mest uppskattar hos en brandman?

Ja, för att överhuvud taget kunna bli brandman så måste man uppfylla en del formella krav. Men därutöver tror jag att följande meriter måste vara mycket värdefulla för en brandman.

Han bör ha lärt sig ett "civilt" yrke, helst ett hantverk, och vara skicklig i det. Därigenom har han dokumenterat en händighet, som är en god tillgång. Och om han exempelvis är en utbildad bilreparatör, så har han stora förutsättningar att kunna hjälpa till i verkstäderna med bilarnas och motorernas skötsel och vård, och på eldstället kan han lätt förstå och höra vad det är för fel, som uppstått med motorsprutan och snabbt avhjälpa det, så att släckningen kan fortsätta.

Dessutom bör brandmannen vara någorlunda spänstig. Han behöver inte vara stjärnidrottsman — det är kanske inte alls bra för en brandman — men han skall i någon form deltaga i idrott så mycket, att han får den nödvändiga konditionen och uthålligheten, som varje brandman måste ha för att kunna klara de rätt stora — ibland mycket stora — ansträngningar, som då och då kommer i hans yrke. Det måste ingå i brandmannens beredskapsskyldighet, att ständigt vara i en sådan fysisk kondition att han när som helst kan tåla en kraftig och långvarig ansträngning. En

* Inledningsanförande vid "Brandförsvarsforum 62" den 15 maj 1962 i Stockholm.

sådan kondition får han bara genom energiska och ideliga träningar.

Inte minst värdesätter jag brandmannens *moraliska* egenskaper.

Hans egentliga yrke och själva brandtjänsten kan vi lära honom, och det gör vi ju också under hans första år vid brandkåren eller på särskilda kurser, men hans karaktärs-egenskaper beror mest på honom själv.

Ingen, hur skicklig han än är, kan fylla sin uppgift som en god brandman, om han inte har en god karaktär, så att han är ansvars-kännande, skötsam, pålitlig och mycket mera, som man måste kräva av honom.

Han måste uppträda på ett föredömligt sätt, så att han inte drar ner aktningen för sin kär och sina kamrater eller till och med för hela yrket.

Som brandchef blir jag alltid glad, när jag får bekräftelse på att brandmännen sköter sig och får erkänsla av utomstående.

Det kan gälla en så enkel sak som att någon uttrycker sin tacksamhet för att brandmännen har uppträtt på ett fint sätt och varit hjälpsamma och hänsynsfulla vid en ambulans-transport. Jag gläder mig över en sådan rapport och uppskattar den kanske lika mycket som en månadslön, men jag blir besviken om brandmännen på ett eller annat sätt missköter sig — må det vara i eller utom tjänsten — så att de inte får den uppskattning och aktning, som de borde ha.

Ingen sprit i tjänsten

Jag går här inte in på några närmare exempel på detta, men jag vill bara nämna en sak, som i moraliskt avseende måste vara brandmannens skyldighet. Brandmannen måste ovillkorligen vara så ansvarskännande, att han inte missköter spriten och brandchefen måste ha rätt att förbjuda sprit i tjänsten.

Skälet är, att brandmannen när som helst kan få köra bil de dygn han är i tjänst och det till på köpet utryckningsfordon. Det spelar ingen roll var han för dagen är placerad på listan, för det kan när som helst bli omkastningar i den till och med så sent som när larmet går eller på själva eldstället.

Om han i en sådan situation inte är nykter så har han bara två saker att välja på:

Att köra — och riskera fängelse
eller

Att vägra att köra — och riskera avsked.

Skälet är vidare, att brandmannen ofta kan få tjänstgöra på ambulanser, då de sjuka och skadade helt måste överlämna sig i hans vård och ofrånkomligt måste ha rätt att lita på honom.

Skälet är slutligen hänsynen till kamraterna. En brandbilschaufför förutsätter att hans kamrater skall åka med honom och därigenom kan de utsättas för risker och också — åtminstone formellt — tvingas in i en mycket komplicerad juridisk situation. Det är som bekant en straffbar handling t o m att *åka* med en chaufför, om man vet, att han på grund av onykterhet inte borde köra bil.

Ser brandchefen brandmannen som ett nummer i ledet?

Kanske kan det ibland bli så, men mest inte.

Det kan lätt bli så i ett brådsande och kritiskt läge, när personalbristen och situationen själv inte medger, att man tar all den personliga hänsyn till individen, som kanske vore önskvärd. Men i tjänsten i övrigt är det inte så. Tvärtom.

Genom sin nära kontakt med kåren har en brandchef goda möjligheter att lära känna personligheten hos var och en. På så sätt kan han utöva omedelbart inflytande på sin kär på ett helt annat sätt än vad jag tror är möjligt för de flesta andra verkechefer.

Jag medger, att det kan verka stora ord, det som nu sagts, och att det ibland kan möta svårigheter med en sådan påverkan. Brandmannen är frigjord och självständig — och det bör han också vara — men jag har den erfarenheter, att det många gånger är nödvändigt, att han blir inpassad i kårssammanhanget, så att han själv förstår att kårens intressen ibland måste sättas före hans egna och att den personliga friheten aldrig får inkräkta på ansvaret för hans viktiga tjänst.

Krav ställas

Brandmannen måste alltså finna sig i att chefen ställer krav på honom. De kraven kan ibland vara ganska kännbara, men ytterst syftar de bara till något, som en brandman aldrig kan komma ifrån, nämligen lojalitet mot kåren och pliktuppfyllelse mot samhället. Och ser man på det viset, så måste stora krav vara berättigade.

Om brandchefen inte ställer krav på brandmannen, så är han knappast värd att bli aktad av honom. Eller omvänt: om brandmannen

inte vill acceptera, att chefen har krav på honom, så är han knappast värd någon aktning.

Naturligtvis skall brandmannen också ha krav på sin chef, men det är inte min uppgift att behandla den frågan nu.

Skall brandmannen vara lugn?

Självfallet: Ja.

Men det är bara ett litet och ett farligt steg mellan å ena sidan behärskning, sans och klokt bedömande utan att snabbheten och effektiviteten minskar och å andra sidan långsamhet, initiativlöshet, kanske rent av likgiltighet eller apati.

Och om vi skall se det ärligt, så är det väl så, att det kan vara många tillfällen i kritiska situationer, då vi känner oro, och oron är kanske bara ett bevis på ambition för uppgiften. Det finns tillfällen vid eldsvåda, då jag är rädd. Jag är rädd för hur det kan komma att utveckla sig, och finner en sådan känsla fullt naturlig.

Själv blir jag lugn, när jag ser snabba, effektiva och framåt brandmän, även om de verkar en aning nervösa, men jag blir lätt orolig inför den allra lugnaste, om ingenting händer — ingen panik i betydelsen ingen effektivitet.

Och vad vet jag, kanske är det så ur psykologisk synpunkt, att den som är lugn i betydelsen apatisk, han är kanske den allra mest nervöse; den som är lugn, därför att han är likgiltig, han är kanske den allra mest ansvarslöse.

Lugn är inte frihet från oro utan förmågan att vara balanserad behärskad och effektiv trots att man är nervös.

Det är med det som med modet.

Man måste faktiskt vara rädd, för att överhuvud taget kunna vara modig. I annat fall är "modet" bara okunnighet och oförmåga att inse, var faran finns.

Idealet för brandmannen i detta avseendet är alltså att vara lugn men ändå snabb och effektiv, att vara djärv men ändå inse faran, och det är sannerligen inget litet krav, som vi många gånger inte kan uppfylla, utan att oroskänslan blir märkbar.

Yrket kräver mångkunnighet

Jag nämnde för en stund sedan, att vi själva lokalt måste lära brandmannen hans egentliga yrke. Med det menar jag främst att vi lär

honom, hur han skall hantera materielen och hur han skall uppträda på eldstället allmänt sett.

Men det är så oerhört mycket, som en god brandman måste kunna. Jag vet knappast något yrke, som kräver så stor mångkunnighet, som brandmannens. Han måste nästan vara lite specialist på det mesta.

Han måste vara motorkunnig, lite elektriker och händig inom många andra yrken. Han måste känna till eldfarliga oljor och gaser av olika slag och veta hur man skall ingripa för att släcka och för att skydda sig själv. Han måste vara rätt sjukvårdskunnig för att kunna ta hand om skadade personer och ge dem första hjälpen på olycksfallsplatsen.

Ja, det är snart sagt inte mycket som en brandman får vara helt främmande för i sitt yrke, ett yrke som är allt för honom, ifrån artig serviceman, när han svarar i telefon på brandtelegrafcentralen — till hårdhänt plåtslagare när stormen rycker bort taken från husen;

från prydligt klädd vaktman bakom scenen, när champagne-galoppen spelas upp — till smutsig och tröttkörd grovarbetare, när elden går fram genom storskogen; från livräddare och grodman, när någon ropar på hjälp ute på isen eller en barnunge ramlat ner i brunnen — till djurskötare när hästen har fastnat i gytjan eller älgen inte kan komma upp ifrån sjön. Ja, ända ifrån barnmorska, när han är ute med ambulansen — och till sotare, när det brinner i skorstenen.

Han är en serviceman, som inte får specialisera sig på något visst område, utan måste vara beredd att lämna servicen var helst den begäres.

Redan detta ställer stora krav på brandmannen och kräver tid för att lära och öva vid brandkåren.

Men härtill kommer åtskilliga andra saker, främst på det teoretiska planet, som vi inte hinner att lära honom, men som han ändå måste kunna i sitt yrke.

Det beror bl a på teknikens snabba utveckling på de mest olika verksamhetsområden, där det överallt kan brinna eller hända olycksfall, och där brandmannen därför måste veta lite om den särskilda verksamhetens art och hur han skall uppträda bland de olika riskerna.

Jag tänker exempelvis på den kemiska och

SLÄP-KÄRROR

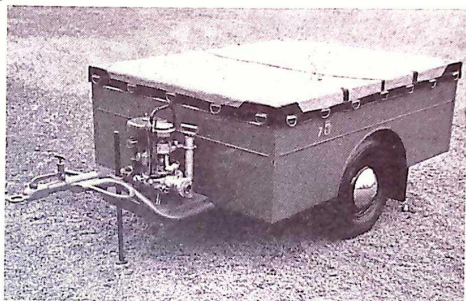
samlade enheter för varje ändamål

Exempel för inredning

Skogsbrand

- 4 väskor smalslang
- 4 strålrör
- 10 stålkvastar
- 8 spadar 10 yxor
- 2 nife strålkastare
- 1 motorsåg
- 1 busksåg
- 1 förbandslåda
- 4 röjningshackor
- 1 verktygs-, reservdelslåda
- 1 dunk för extra bränsle

Kärnan levereras med eller utan vattentank 400 liter samt lätt demonterbar pump exempelvis Albin 200. För t. ex. eftersläckning.

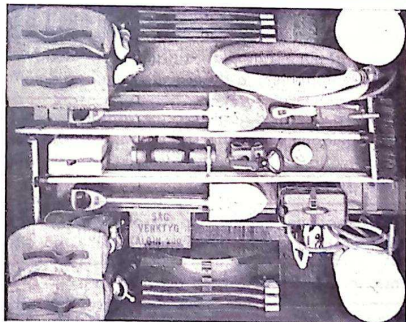
Restvärdesskydd

- 5 styck stora spänsäckar
- 3 styck stora presenningar
- 1 belysningsaggregat (Nemelite)
- 1 röksug med slangar
- 1 eldriven golvsg
- 2 strålkastare 500 watt
- 4 skarvsladder
- 1 kopplingsplint
- 1 dunk för reservbränsle
- 1 verktygs-, reservdelslåda m. m.

Räddningskärra

- 1 sats skärbrännare (svetsaggregat)
 - 1 sats porto power med tillbehör
 - 1 Tirfor med taljor och block
 - Pallningsplåtar och klotsar
 - Kättingar med ägler och krok
 - Spett, yxor, kofot, pulversläckare
 - Grävre verktyg, bågfil, mejslar etc.
 - Varningstrianglar med stativ
- Levereras med eller utan inredning

Skogsbrandkärrens inredning

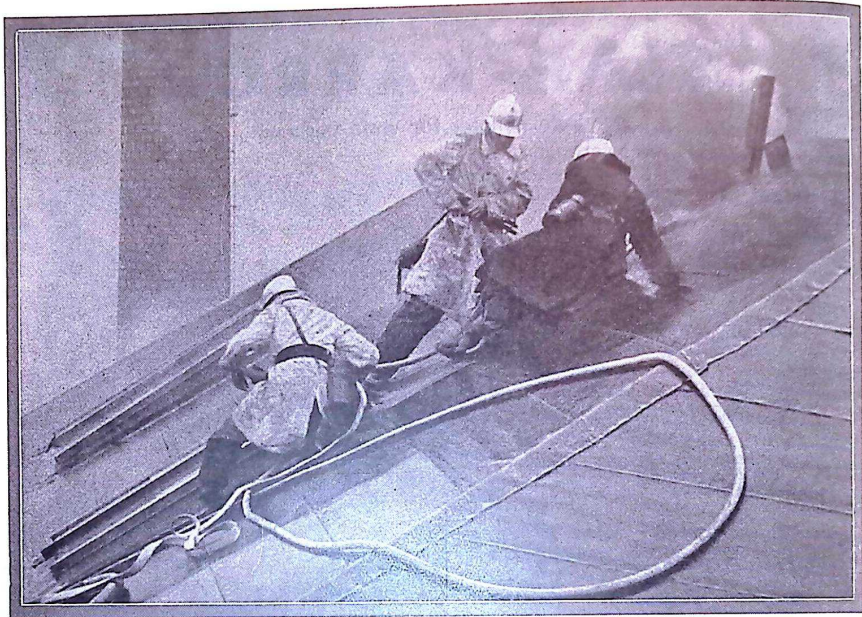
Ring eller skriv

EKENS VERKSTÄDER

Tel. 0381/125 73

E K S J Ö

Tel. 0381/102 05

Jonsereds TERYLENESLANG

med innerbeläggning av plast, garantimärkt med två blå ränder — slangen med de många goda egenskaperna — uppfyller de flesta krav, som brandmännen ställer på en effektiv brandslang

- absolut tät även vid högt tryck • lätt, mjuk och smidig • garanterat rötsäker • mycket slitstark och tålig, beläggningen sitter säkert fast • ytterst motståndskraftig mot kyla, olja och ackumulatorsyra
- lätt att tvätta, torka och laga (rekvirera beskrivning av lagningssätt hos Jonsered eller Jonsereds auktoriserade försäljare)

Jonsereds Teryleneslang har vid försök visat sig vattenfylld motstå strålningsvärme från glödande järn med temperaturer mellan 1 000° och 1 200° C på ett avstånd av 1/3 meter utan att taga skada

Dimensioner: 25, 32, 38, 51, 63 och 76 mm

Aukt. återförs.: Brissmans Brandredskap AB, Halmstad, AB Henrikssons Brandredskap, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall - Jönköping, Odenius AB, Göteborg, AB Pumpindustri, Göteborg - Stockholm

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG, JONSERED - GRUNDAT 1833

petrokemiska industrien och på ett för oss nytt ämne, som kallas radiaskydd.

Det är brandmännen som skall tränga fram vid bränder eller olycksfall i reaktorer och isotoper, som allt mer börjar att användas inom industrien, och som kräver utbildning av annat slag än brandfolket hittills fått.

Och därmed är vi framme vid det ytterligare krav jag ville ställa på en brandman, och det är *utbildning* utöver vad vi lär och övar lokalt på brandkårerna. Den utbildningen ges bäst vid centrala kurser som statens brandskola, där skolningen kan ske ostört av brandmannens övriga jobb när han är i tjänst vid sin egen brandkår och inte behöver brytas av fridugn, ambulanstjänst osv och där utbildningen säkert också sker enhetligast och effektivast av de bästa lärarna.

Vi ser alltså, att det är mycket som krävs av en brandman.

Har han då lönemässigt blivit skäligt kompenserad av sin arbetsgivare?

Den frågan går jag nu inte in på.

Allt sådant är förhandlingsresultat, som det bara är olustigt att diskutera i andra sammanhang. Inte heller går jag in på brandmännens kamp för fritid.

På frågan vad en yrkes- och en borgarbrandman skall ha för lön och fritid tror jag vi får det bästa svaret av vad var och en som är tillräckligt initierad själv tänker. Vad som förhandlingsmässigt är möjligt att uppnå är ju en annan sak.

I det sammanhanget får vi aldrig glömma, att både lön och fritid ytterst bör bestämmas med hänsyn till den egna insatsen i tjänsten.

Måtte det förbli främmande för brandmän att tänka sig en regel i stil med "Minsta möjliga insats för största möjliga lön". Det vore närmast ett sabotage mot den ansvarsfyllda plikten i vårt yrke.

För brandmannen måste i stället alltid gälla, att han för att få bästa möjliga *kompensation* är beredd till största möjliga *prestation*.

Det måste också vara det bästa sättet för brandmannen att vinna gehör i sina tyvärr ofta segslitna förhandlingar.

Vad jag önskar

Jag önskar alltså av en brandman att han har en god yrkesskicklighet, så att han är välutbildad, kunnig och effektiv i sitt jobb,

att han har en god fysisk spänst, så att han har kondition och uthållighet för stora påfrestningar och

att han inte minst har goda moraliska egenskaper, så att han är skötsam och ansvars-kännande, pålitlig och lojal emot sitt samhälle, mot kåren och mot sin chef. Och ifråga om den sistnämnde, att han förstår chefs intentioner och beredvilligt söker att följa dem, så länge han inser, att de är riktiga och har ett gott syfte, men att han är tillräckligt självständig och ärlig mot sig själv för att inte utan urskiljning följa chefs idéer om de strider mot hans övertygelse eller kanske kränker hans samvete.

Till sist. Det jag nu har försökt att skissera på fri hand är ju inget annat än en idealbild av en brandman.

Idealet kan vi emellertid aldrig uppnå. Skalden säger, att det ständigt flyr under Dafnes skepnad.

Det sanna idealet måste därför alltid följas på ett större eller mindre avstånd, och vår uppgift är bara att söka närma oss det så långt det är möjligt.

Men vår skyldighet är också att inse, att vi aldrig helt kan uppnå det.

Varje brandman har sina fel och brister — liksom varje annan människa — och då måste vi ha mod att träda fram och visa oss sådana som vi är och ändå kunna göra anspråk på att bli accepterade och respekterade, bara på det villkoret, att de goda egenskaperna är tillräckligt dominerande.

Och när allt kommer omkring, så är det nog så, att just detta, att vi kan visa varandra hänsyn och förståelse, att vi kan fördra varandra och bli accepterade även med ganska stora brister och skröpligheter, just däri ligger kanske det verkliga idealtillståndet, som ger de bästa förutsättningarna för ett gott samarbete mellan brandmannen och hans chef och som blir till det bästa gagnet för det viktiga mål, som vi båda måste ha gemensamt.

Det målet måste vi nå både med *skyldigheter* och *rättigheter*.

Livets förväntan på den enskilde gäller inte bara toppmänniskorna och de intellektuellt mest geniala eller dem som fått en uppgift, som syns över vida världen. Det gäller i stället oss alla och envar, även om det bara är fråga om en odramatisk och fördold vardags-gärning.

Livet väntar att vi ger oss själva — det är *plikten*.

Men vi kan inte leva ett helt liv i aktiv samhällstjänst i full harmoni med oss själva, om självuppgivelse liksom skulle bli målet så att vi finner det riktigt, att bara säga ja till varje krav, som våra medmänniskors behov kan ställa oss inför.

Vi måste också själva ställa krav på dem och på det samhälle, som anställt oss — det är *rättigheten*.

Plikten att på bästa sätt tjäna det samhälle, som vi bägge två har förbundit oss att tjäna,

Plikten att så långt det är möjligt rädda liv och egendom och hjälpa andra,

Plikten att ta det ansvar, som måste läggas på varje brandman.

Men också *rättigheten*.

Rättigheten att få känna trivsel och tillfredsställelse i jobbet,

Rättigheten att få bli respekterad och riktigt värdesatt — även lönemässigt — när vi gör så gott vi kan,

Rättigheten att få den frihet och det förtroende, som är nödvändigt för att kunna bära ansvaret.

Plikten och rättigheten,

jag tror, att man skulle kunna innefatta dem båda i en inskription, som jag en gång såg ovanför portarna till en utländsk brand- och räddningsstation. Det var i ett land, som vi sen gammalt har ansett har visa levnadsregler och stod på ett språk, som ingen av oss kan läsa, men som jag fick översatt till att betyda:

Brandmän måste alltid vara beredda att tjäna andra, och om de gör det, så måste de kunna väkena med att själva få inte bara tjänst utan också förtjänst av andra.

Det måste alltså få bli en avvägning mellan plikten och rättigheten i brandmannens tjänst, så att han uppnår ett harmoniskt tillstånd i sitt arbete, där han känner sin skyldighet och sitt ansvar men också sin rättighet och sin egen betydelse — en betydelse som inte är liten i vårt moderna samhälle, där riskerna för bränder och olycksfall allt mer ökar i omfattning.

BRANDKÄRSMATERIEL

av alla slag

HANDBRANDSLÄCKARE

av olika typer och storlekar

Kustos Standard

Pulver-Kustos

Snö-Kustos

Skum-Kustos

Dimmunstycket
FOG-JET

Brandredskapsfirman

ODENIUS
AKTIEBOLAG

Box 350

GÖTEBORG 1

Tel. växel 17 31 20

De väsentliga nyheterna i förordningen om brandfarliga varor

Av byrådirektör C.-A. von Krusenstierna

Den nya förordningen om brandfarliga varor, som träder i kraft på nyåret, innebär inga revolutionerande nyheter gentemot föreskrifterna i den nuvarande förordningen om eldfarliga oljor. Dagens praxis har visat sig vara tillfyllest och i stort innebär den nya förordningen ett fastställande och precisering av denna. De väsentligaste nyheterna är att *varuområdet vidgats*, att *vattenvårdssynpunkterna skall tillgodoses* vid bedömningen av riskerna och att *byggnadsnämnd ersätter länsstyrelse och polismyndighet som tillståndsmyndighet*. Nytt är också att myndigheter och allmänhet kommer att delges avsevärt mer detaljerade föreskrifter och anvisningar är tidigare i och med att en central myndighet, *Kungl Kommerskollegium*, erhållit statsmakternas uppdrag att på ett flertal delområden meddela föreskrifter och anvisningar. Dessa får endast utfärdas efter samråd med berörda centrala myndigheter och härvid kommer givetvis samrådet med *Statens Brandinspektion* att vara av väsentlig betydelse när det gäller frågor som har med förebyggande brandskydd och liknande problem att göra eftersom hela förordningen avser brandfarliga varor.

Kommerskollegium har också fått särskilt uppdrag att verka för enhetlighet i tillämpningen av gällande bestämmelser om brandfarliga varor samt att med uppmärksamhet följa utvecklingen på området. Då de nya tillståndsgivande myndigheterna bedömas ha tillgång till högst varierande teknisk sakkunskap skall Kommerskollegium verka för en normering av tillämpningen, så att samma krav ställas på lika objekt i olika delar av landet. De kostnader vartill kraven kan föranleda skall också stå i rimlig proportion till den säkerhet de bedömas åstadkomma, något som såväl departementschefen som riksdagens lagutskott särskilt har framhållit. Som ett led i denna normering samt för att undvika att

obeaktade risker tagas, har också vissa centrala myndigheter fått rätten att överklaga byggnadsnämnds beslut.

Flampunkten avgörande riskfaktor

Vad så varuområdet beträffar är den gamla förordningen ganska otydlig och rätt inkonsekvent enligt modern syn på saken. Den skiljer sålunda på kolväten och icke kolväten, på vattenblandbara och icke vattenblandbara ämnen samt på lösningar och blandningar, ehuru brandriskerna i många fall är desamma för de olika ämnena resp varorna. Den nya förordningen gör ej denna åtskillnad utan går konsekvent efter *flampunkten som avgörande riskfaktor*, oberoende av den kemiska sammansättningen eller de fysikaliska egenskaperna. Den bedömer sålunda sprit och aceton likvärdiga med bensin och eter. Den ställer även blandningar som färger lika med klisterslösningar om flampunkterna är jämförbara. Flampunkten är avgörande för den primära antändningsrisken. Om sedan en vara, som har hög halt obrännbara beståndsdelar, efter antändning ej åstadkommer lika stor brand som en vara som helt består av brännbar substans, så är detta av sekundärt intresse. Man har bedömt olägenheterna som följer med en något strängare värdering av vissa varugrupper som relativt små jämfört med vinsten av enhetliga, enkla indelningsgrunder.

En väsentlig utvidgning av varuområdet är att de *brännbara gaserna omfattas av förordningen*. Här kommer dock lättnader i fråga om krav på tillstånd att lämnas beträffande stadsgas, industriell gas som användes för eldningssändamål samt flera andra gaser, som användas vid lågt tryck.

Vad avser *vattenvården* ger den nya förordningen en god möjlighet att minska riskerna för förorening av grundvattnet genom att

det kräves tillstånd för alla underjordscisterner oberoende av storlek, och detta tillstånd skall tidsbegränsas till högst 10 år. Efter utlupen tillståndsperiod kan förlängning av tillståndet erhållas för ny angiven tid, om ägaren kan visa att cisternen fortfarande är tät och i gott skick. En följd av detta är att det blir dyrare och besvärligare att ha underjordscisterner i fortsättningen, varför det troligen kommer fram en tendens att lägga cisterner i ökad grad ovan jord eller i cisternrum, något som nu är rätt vanligt inom industrin. Kommerskollegium avser att bl. a. dels ge normer för olika utföranden av underjordscisterner som tillgodoser olika krav på läckagesäkerhet, dels ge anvisningar för hur inomhus- och ovanjordscisterner kan utföras och placeras.

Brandchefen obligatorisk remissinstans

Som ovan nämnts skall byggnadsnämnderna i fortsättningen vara tillståndsmyndigheter och avsikten är att de skall behandla lagrings- och bearbetningsfrågor och ge tillstånd till dessa direkt i samband med tillhörande byggnadslov. Det bör betonas att brandmyndigheten liksom hälsovårdsnämnden är obligatoriska remissinstanser.

Brandchefen skall medverka i tillsynen av förordningen och avsikten är att brandchefen dels på eget initiativ, dels vid brandsyn skall göra iakttagelser hur förordningen efterlevs. Finner han något som strider mot de föreskrifter som finnes i förordningen om brandfarliga varor eller dess tillämpningsföreskrifter eller på farligt sätt avviker från rekommendationerna i Kollegiums anvisningar bör han ge ägaren eller hans ombud anvisning om rätt förfarande. Om då denne tredskas, och fråga är om att Kollegiums allmänna anvisningar ej nöjaktigt uppfyllts, har brandchefen att meddela föreskrift i form av brandsyneföreläggande, om vad som skall iakttagas. Har ägaren brutit mot föreskrift i huvudförordningen eller dess tillämpningsföreskrifter och ej ställer sig erinringarna till efterrättelse, skall brandchefen antingen anmäla förhållandet till polisen för laga åtgärd eller inlämna anmälan därom till byggnadsnämnden, som sedan har att handla efter exempelvis §§ 16, 65 eller 66.

Statens Brandinspektion

Gemensam radiofrekvens för brandförsvaret?

I skrivelse till Kungl. Telestyrelsen den 21 november i år har hemställan gjorts att brandförsvaret måtte tilldelas en gemensam radiofrekvens. I skrivelsen anföres därvid:

”Under senare år har utbyggnaden av brandförsvarets radioväsende ägt rum i en snabbt ökad takt. Det är ett viktigt samhällsintresse att denna förbindelse-tjänst på allt sätt stödjdes. För närvarande förekommer förbindelse medelst radio på flera brandförvarsområden. Sålunda kan nämnas olika kommunala brandkårens radioverksamhet, varvid brandförsvaret stundom tilldelats egen frekvens, stundom erhållit gemensam frekvens med andra kommunala organ (polis, byggnadskontor etc). Vidare kräver den fortgående utbyggnaden av skogsbrandbevakningen med flyg en ordnad radioverksamhet. Denna flygbevakning berör icke sällan flera län. I sammanhanget bör vidare beaktas den strävan mot ökad kommunal samverkan (bl. a. i form av s. k. kommunblock), som nu pågår och som icke minst på brandförsvarets område kan antagas få stor omfattning.

Nu sist berörda problem aktualiserar enligt statens brandinspektions mening behovet av en gemensam riksfrekvens för brandförsvaret. Såvitt statens brandinspektion under hand erfarit, synes bl. a. statspolisen och civilförsvarestyrelsen vara positivt inställda till nu föreliggande förslag.”

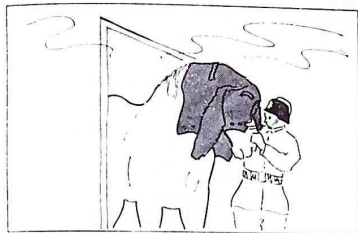
Brandchef skall i fortsättningen även mot- taga den a n m ä l a n som hitills ställts till polisen och som rör sådan hantering som avser större mängder än fria kvantiteter men mindre mängder än dem för vilka tillstånd kräves. Vid mottagandet av sådan anmälan bör brandchefen, om och när så anses påkallat, på ovan angivet sätt kontrollera att tillämp- liga anvisningar är uppfyllda.

Det är vid denna tillsyn angeläget att brandchefen i görligaste mån följer de anvisningar som lämnats till förordningen, eftersom dessa anger den säkerhetsnivå man bör hålla, med hänsyn till de risker som man vill skydda sig mot.

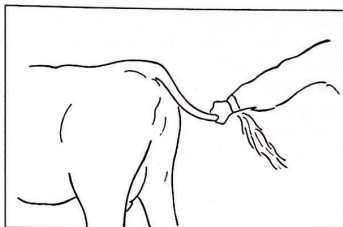
Hur skulle Du handla?

Räddning av djur

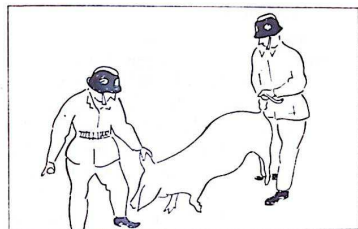
Av S. Lindh. Teckningar av B. R. Svensson.

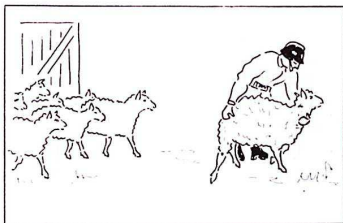
*Bild 1. Brand har uppstått i en stallbyggnad.
Hur går man till väga då hästarna skall räddas?*

*Bild 2. En ladugård hotas av brand.
Hur skall korna räddas undan branden?*

*Bild 3. Ett svinstall har råkat i brand.
Hur kan svinen föras ut?*

*Bild 4. Brand har uppstått i — eller hotar — ett
fårhus.
Hur gör man vid räddning av fåren?*

*Bild 5. Ett höns hus hotas av brand.
Hur ombändertar man lämpligen hönsen?*

*Bild 6. Bikupor står vid en brinnande byggnad.
Hur skall bina räddas?*

Lösningar finnas på sidan 321!

Något om kolsvavla

Under hösten 1960 kallades Borås brandkår vid två tillfällen till likartade bränder i *koldisulfid* — vars handelsnamn är *kolsvavla* — hos Svenskt konstsilke. Brandsaken var i det första fallet ett metallstycke, som slitits loss från en knådares omrörare, i det senare gnistbildning, som uppstått vid reparationsarbeten på en fläkt. Vid det första tillbudet blev förbränningen i koldisulfiden explosionsartad. Branden var av begränsad omfattning — längs ett rör ca 5 m samt på golvet och i en sk knådare (bild 1). Explosionen medförde en del skadegörelse. Ingen människa kom till skada. Vid det andra tillbudet blev inte explosionen så kraftig. Två män chockskadades.

Båda bränderna släcktes med pulver och släckningstiden var mycket kort. Orsaken till den goda släckningsverkan var med all sannolikhet den mycket ringa mängd koldisulfid, som brann. Företagets egen personal sökte släcka med dels äldre pulversläckare, dels kolsyresnösläckare. Ingen släckningsverkan kunde erhållas.

Ett viktigt användningsområde för koldisulfid är vid framställning av konstsilke. Vid

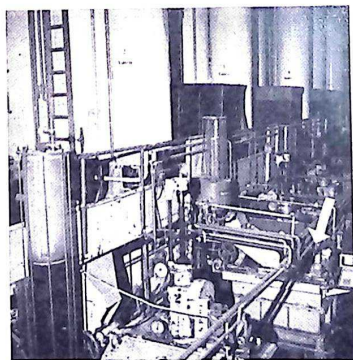

Bild 1. Visar knådare uppställda i en knådavdelning. Knådaren vid pilen erhåller påfyllning av alkaliscellulosa. De genomskinliga behållarna ovanför knådarna innehåller koldisulfid.

Boråsföretagets konstsilkeframställning sker detta enligt viskosmetoden. Denna innebär i korthet att cellulosa först överföres till alkaliscellulosa med hjälp av natronlut, samma process utföres i sk merceriseringspressar där överskottet natronlut pressas bort (bild 2). Alkaliscellulosa föres därefter till en kvarnliknande apparat, som på mekanisk väg sönderdelar cellulosa. Efter en mognadsprocess på 1—2 dygn föres alkaliscellulosa till en knådavdelning, där koldisulfid tillsätts. I denna avdelning är brand- och explosionsriskerna påtagliga och här inträffade ovan nämnda tillbud.

Tillsättningen av koldisulfid sker i ett helt slutet system. Maximal mängd koldisulfid i lokalen är 210 liter. Tillsättningen sker i en knådare, där ett flertal rörliga delar gör det slutna systemet otätt. "Behandlingen" med koldisulfid sker under 3—4 timmar, varvid cellulosa överföres till ett cellulosaextraktionsnät, som löses i natronlut. Lösningen filtreras och lagras i en viskosbehållare under ett antal dygn. Därefter pumpas viskosen till ett filter varifrån viskosen pressas genom munstycken ut i ett fällningsbad, som består av en svavelsur saltlösning. Cellulosa utfaller härvid som fina trådar, som spinnes under sträckning. Efter spinningen renas garnet, blekes och

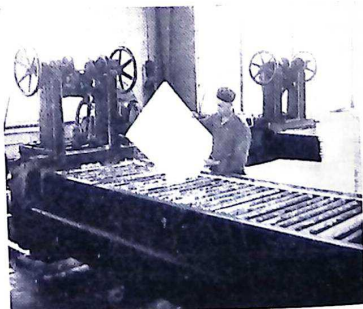

Bild 2. Ark av sulfitt- eller sulfatcellulosa behandlas med natronlut.

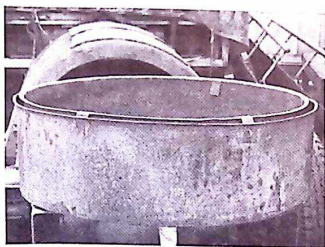

Bild 3. Försöksbehållare. Dubbelväggig. Inre kärlet kan hållas nedkylt.

torkas. Under dessa arbetsprocesser återbildas viss mängd koldisulfid.

Bränder i koldisulfid är mycket svårsläckta. Koldisulfiden är en färglös, vattenklar, lätt-rörlig, lättflyktig och starkt ljusbrytande vätska, som är svårslöslig i vatten. 0,2 g koldisulfid löser sig i 100 g vatten av 20°C. Den kräver för avdunstning 1,5 ggr så lång tid som eter. Koldisulfiden är mycket lättantändbar och har en termisk tändpunkt på 100°C. Dess kokpunkt ligger på 46°C och den stelnar vid -112°C. Flampunkten är -30°C. Kol-

disulfiden har spec vikten 1,26 och dess ångor är tyngre än luft (2,6). Brännbarhetsområdet ligger mellan 0,8—53 volymprocent. Antändning av koldisulfidångor kan ske genom blå stötar och slag eller kontakt med heta föremål, t ex ångledningar, el-värmeapparater. Koldisulfid uppladdas mycket lätt elektrostatisch. Ångorna är giftiga. Hygieniskt gränsvärde är ca 60 mg/m³ luft. Kolsvavla avfettar huden och kan härigenom ge upphov till sprickbildningar, som lätt kan infekteras. Koldisulfid brinner med svagt blå låga och vid förbränningen bildas oxider av svavel och kol.

För att i någon mån klargöra olika släckningsmedels effekt vid bränder i koldisulfid har några släckningsprov utförts vid Borås brandkår. Svenskt konstsilke hade ställt ca 90 liter koldisulfid till förfogande. Den behållare, som användes vid släckningsproven, var ett dubbelväggigt plåtkärl (Bild 3). I bottenplåten på det yttre kärlet hade fastsatts en slangkoppling. Till denna kunde kopplas slang för vattenkylning av det inre kärlet. Försöksbehållaren hade en kontaktyta av 0,67 m². Behållaren jordades.

Resultaten av proven kan utläsas ur nedanstående tabell.

Försök nr	Släckningsmedel	Plåtkärl	Kylning	Mängd CS ₂	Kontakt-yta i m ²	Mängd släckningsmedel	Släcknings-tid i sek	Anm
1	CO ₂	×	—	14 l	0,67	"11,5 kg"	—	Släcktes ej
2	Pulver	×	—	14 l	"	4,5 kg	—	Släcktes ej
3	Pulver	×	×	14 l	"	12,8 kg	—	Släcktes ej
4	Vattendimma	×	×	5 l	"	ca 40 l	32	Släcktes
5	Vattendimma	×	×	10 l	"	ca 250 l	130	Släcktes
6	Skum	×	×	5 l	"	ca 250 l	75	Släcktes
7	Skum	×	×	10 l	"	ca 600 l	180	Släcktes
8	Pulver	Jordgrop	—	5 l	0,25	4,7 kg	—	Släcktes ej
9	CO ₂	×	—	5 l	0,25	"6,0 kg"	—	Släcktes ej

Trots att det inre kärlet hölls nedkylt lyckades man inte släcka den mycket begränsade branden i koldisulfid varken med kolsyra eller pulver. I försöken användes 6 kgs kolsyresnösläckare och 5 eller 15 kgs pulver-släckare. Det mest övertygande resultatet erhöles med vattendimma, medan släckningsresultaten med skum ej övertygade helt.

Då koldisulfid av någon anledning läckt ut ur behållare och inte antänts, kan det vara nog så problematiskt att taga hand om "spillet". Uppsugning av koldisulfid med hjälp av sand eller sågspån kan göras, men troligen är det fördelaktigare att spola ned koldisulfiden i kloakledningar. Rikligt med vatten.

Ragnar Borg

Varje brandstyrelseledamot sitt eget exemplar av BRANDKÄRSTIDSKRIFT!

Åtgärder vid oljehaveri

Författaren till artikeln "Åtgärder vid oljehaveri" i nr 11/1962, ingenjör *Arne Larsson* (*Icke "Stig"* som Tryckfels-Nisse felaktigt angav) vill lämna nedanstående förtydligande beträffande *destruktionsmedlens användnings-sätt och användningsområde*.

"Alla oljeskadesaneringsföretag arbetar inte med samma medel och metoder, varför det inte torde överensstämma med verkliga förhållandet, att vilket som helst av de nu existerande företagen kan ge anvisning om effektivaste destruktionsmedel för varje skadetyp. På grund av detta vill vi härneda i korthet göra ett förtydligande:

OD-1-P består av en aktiv substans (emulgator). Till denna tillsättes petroleum (kristallolja eller varnolen) i olika doseringar. Utspädningen lämpas efter den produkt som skall saneras och efter nedsmutsningsgraden. Preparatet användes på fasta ytor, såsom betong, murverk, sten, plåt etc.

OD-2-V består av en aktiv substans, som spädes med söt- eller saltvatten. Medlet användes även det i olika doseringar (se ovan). Användningsområde: mark-, sjö- och vattendragssaneringar.

OD-2-V^{1/2}. Preparatet är vattenlösligt men kan även spädas med petroleumprodukter. *2-V^{SP}* är användbart i speciella fall inom hela skadeområdet.

OD-2-V^{1/2}. Preparatet innehåller i stort sett samma produkter som *2-V^{SP}*. Det användes företrädesvis såsom transportmedel vid saneringar i marklager.

OD-1-P³ består i likhet med de andra preparaten av en aktiv substans, som är löslig i petroleum. Medlet användes i murverk etc där oljan trängt djupt in. Produkten har en tillsats av en speciellt tvättande komponent.

OD-4-fasad. Petroleumlöslig produkt, som användes på särskilt känsliga ytor, där oljan trängt djupt in.

OD-5-sil. Vattenlöslig produkt, som användes till rengöring av oljesmutsade ledningssystem. Preparatet har även lösende effekt på invändiga beläggningar i ledningssystem (exempelvis salter).

OD-6-T. Torrprodukt för läskning eller utdragnig av olja i betong och murytor.

OD-7-K. Vattenlöslig produkt med oxiderande verkan på bl a äggviteämnen. Preparatet har även nedbrytande inverkan på obehagliga lukter."

Ingenjör Larsson vill understryka att det *icke finns något universallmedel* vid behandling av oljeskador.

HAR NI OLJESKADOR

kontakta:

MARIN & OLJESERVICE AKTIEBOLAG

TELEFON 24 39 93

STOCKHOLM

Tankrengöring

Den nya brandlagstiftningen

Frågor och Svar

Fråga 5: IV i föregående nummer rörande den nya brandlagstiftningen löd:

"Om besiktning av oljeeldningsinstallation begäres av en fastighetsägare — vilket vanligen är fallet i min hemstad — är det av stort intresse att veta hurvida dylik "kontroll" icke kan hänföras till brandsyn. Är så icke fallet torde väl detta komma att innebära att fastighetsägaren får betala för besiktningen?"

På denna fråga lämnades endast svaret: "Frågorna om oljeeldningsinstallationerna kan f.n ej besvaras. Deras delvis tekniska natur föranleder till kontakt med Statens brandsinspektion."

Frågan har därför underställts byrådirektör **Stig G. Holmberg** vid inspektionen, som besvarar den på följande sätt:

Då frågeställaren här synbarligen i första hand intresserat sig för problemen vem av det allmänna resp den enskilde som skall bestrida uppkommande kostnader (besiktning av nya oljeeldningsanläggningar) kan nämnas, att Riksdagens justitiombudsman i sin årsberättelse för år 1962 uttalat (sid 385) — i anslutning till frågan om debitering av avgifter för olika slag av besiktning (hotell och pensionat, eldfarliga oljor, explosiva varor) — att det naturligtvis kan sägas "att det icke är orimligt, att rörelse, varom här är fråga, belastas med kostnaderna för kontroll av att rörelsen kan utövas utan större risk för allmänheten. Förrätningskostnaderna synas emellertid vara för stat och kommun av fullständigt oväsentlig betydelse. För min del finner jag det sagda innefatta starka skäl för att upphäva nu gällande bestämmelser om skyldighet för sakägare att gälda kostnad för här ifrågakomna förrättningar enligt stadgan angående hotell- och pensionatsrörelse samt förordningarna om eldfarliga oljor och om explosiva varor. En dylik åtgärd framstår på intet sätt såsom anmärkningsvärd. Härutinnan må endast erinras att i samband med tillkomsten av 1954 års rusedrycksförsäljningsförordning upphävdes den skyldighet att gälda kostnad för besiktning av lokal för utskänkning av rusedrycker, som tidigare ålegat innehavare av sådan lokal."

JO har sin instruktion likmätigt framlagt ovanberörda spörsmål för den åtgärd, vartill Kungl Maj:it må finna saken föranleda.

Enligt min mening — för att nu återkomma till kostnaderna för besiktningen av nya oljeeldningsanläggningar — bör *kommunen* svara för dessa kostnader. I fråga om kostnaderna för avhjälpan av ev fel och

brister hos *befintliga* anläggningar lär det väl däremot i första hand vara fastighetsägaren (ev installations-firman), som i förekommande fall kan drabbas av dylika kostnader.

* * *

I proposition nr 12 till ny brandlag och brandstadga (sid 153—157) samt i brandlagsrevisionens betänkande (sid 128—140) behandlas alarmeringsfrågan, och man talar där om att ständigt bemannade alarmeringscentraler bör finnas å brandstationen eller polisstationen.

Då ett mycket stort antal städer och samhällen har sin brand-ac på polisstationerna med mer eller mindre tillfredsställande resultat frågas:

- 1) Kan kommunerna ålägga polismyndigheten svara för kommunens eller kommunernas brandalarmeringscentral (brand-ac)?
- 2) Kan i så fall sådant åläggande även gälla för samordning av grannkommunernas brandalarmering?
- 3) I de kommuner, där brandalarmeringen (brand-ac) redan nu finns på polisstationerna, kan dessa kommuner och städer räkna med att få ha kvar detta även efter det då polisväsendet blir förstärkt?
- 4) Vem är ansvarig för skötsel av brand-ac därest denna är förlagd till polisen: a) Polischefen?, b) Brandchefen?, c) Brandstyrelsen?

m

Svar:

1) Något tvångsåläggande kan ej komma i fråga.

2) Jfr 1).

3) Denna fråga torde hittills ej ha uppmärksamats. Det blir här aktuellt med överenskommelser mellan kommunerna och de myndigheter, som kommer att företräda den förstärkta polisen. Det kanske finns anledning att ta upp saken med statsförbundet och svenska landskommunernas förbund.

4) Torde bli beroende av innehåller i den överenskommelse som gäller. På frågan inverkar väl t ex om brand-ac sköts av någon som är anställd hos polisen eller av befattningshavare inom brandförsvaret. Brandchefen har givetvis ett ansvar för att den alarmeringsorganisation, varom kommunen beslutat, fungerar. Detta ansvar måste innebära att brandchefen, om han konstaterar brister vilka han ej själv kan avhjälpa, har att anmäla detta för brandstyrelsen och kanske även polismyndigheten.

C.-G. Källner

H. M. Konungen

har ända sedan den 15 september 1915 varit Riksförbundets beskyddare. På 80-årsdagen, då allt Sveriges folk hyllade sin högt uppskattade Monark, sände riksförbundet följande telegrafiska hyllning:

"Svenska Brandkårnas Riksförbund, som är en sammanslutning av 2.200 brandkårer i landet, framför på högtidsdagen till sin Höge beskyddare sina varmaste underdåniga välgångsönskingar. Allan Nordenstam. Fred Ramqvist."

Från Konungen ingick senare följande tack:

"Landsbövding Allan Nordenstam, för Svenska Brandkårnas Riksförbund, Jönköping. Mottag och framför mitt varma tack för den vänliga hälsningen på min födelsedag. GUSTAF ADOLF."

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1960

2. (Dnr 188/1960 Inr-dep)

Ang klander av brandstyrelsens beslut

Vid sammanträde den 4 januari 1960 beslöt brandstyrelsen i Karlstad med återopande av övergångsbestämmelserna till brandstadgan att fr o m den 15 januari 1960 anställa brandförmannen G. Larsson såsom brandmästare vid stadens brandkår. Över brandstyrelsens beslut anförde brandförmannen E. Löved besvär hos länsstyrelsen i Värmlands län, därvid han androg i huvudsak följande.

Larsson hade icke den i 7 § 1 mom brandstadgan föreskrivna kompetensen för ifrågakvarande befattning. I övergångsbestämmelserna till brandstadgan angivet undantag från kompetensföreskriften vore icke tillämpligt, enär Larsson ej erhållit befattning som brandbefäl före den 1 januari 1948. På grund därav hemställde Löved, att länsstyrelsen måtte upphäva klandrade beslutet och förordna, att Löved såsom ende kompetente sökande till brandmästarbefattningen skulle utses till innehavare av densamma. Länsstyrelsen, utslag den 19 maj 1960, lämnade, enär klaganden icke visat något förhållande, på grund varav klandrade beslutet vore att anse såsom olagligt, besvärerna utan bifall. Regeringsrätten lämnade besvärerna utan bifall.

Stig G. Holmberg

Minnen

Lita inte på första besked

Larm från Saltsjökvärn under hästarnas tid! Det betydde flodbåt, ångsprutor och flera stationer. Full fyr i aktersalongen på ångaren Tip, som låg förtöjd vid kvarnen. Vaktmannen vid landgången bedyrade att ingen fanns ombord akterut. Jag var emellertid misstänksam, ty på min sjötid bodde utom befälhavaren även den kvinnliga personalen akterut. Jag ville ner, men hindrades av chefen. Vi skulle först duscha över genom skyltighet. Nutida gasmasker fanns ännu inte. Men jag dök ned, ålade mig fram i korridoren och fann restauratrisen, kokerskan och städerskan i var sin hytt, liggande på golvet. Jag kröp mot trappan och ropade på hjälp. Vi fick upp dem alla tre.

Min i sjukvård utbildade kamrat Gyllenhammar tog hand om upplivningsförsöken. Imman på speglar visade att de levde. Ambulanter fanns hemma, men hästarna var på eldstället. Det blev att rida hem barbacka och hämta vagnar. Allt tog tid och när kvinnorna äntligen togs om hand på Maria sjukhus, var alla tre döda. Det hela var så vemodigt!

Kaptenen Sköldebrand kom ombord på natten. Han hade begravt sin hustru.

Så gick en tid.

En kväll stod en målارverkstad i full brand på Fiskargränd. Det fanns bostäder i övre våningen i huset, men folkmassan skrek att ingen fanns hemma däruppe. Ån en gång vaknade min misstänksamhet. Jag fick tag i en yxa och tvingade mig upp för den rökfyllda trappan. Nutida gasmasker fanns ej heller då. Jag lyckades hugga upp en dörr och ålade mig fram i rummet. Där låg två kvinnor och elden glimmade redan genom trägolvet. Jag fick upp den ena, sprang utför trappan och lämnade henne i famnen på folket. Sedan stod jag där kippande efter andan utan att kunna svara eller tala. Sen jag någorlunda kvicknat till och fått luft i lungorna sprang jag upp igen och fick ner den andra kvinnan. Sedan måste jag ta igen mig. Släckningen gick bra.

Döm om min glädje när jag dagen därpå fick inbjudan till kaffe hos en grannfamilj. Dit hade även komminister Isberg i Katarina inbjudits. Och jag fick se "mina" två kvinnor. Den ena var ung och rar. Den andra var hennes mormor från Lappland, som aldrig tillförne varit i Stockholm. Det sjöngs psalmer och glädjen var stor. — Men än en gång: Lita aldrig på uppgifter.

Fru Kjellberg

NYTT

från

BYGGNADSFRONTEN

Utrymningsväg gemensam från bostadshus och restaurang

Hos statens brandsinspektion har anhållits om närmare besked i följande frågor.

"I en nybyggd bostadsfastighet har inretts en restaurang i våningen 1 trappa. Restaurangens entré, och således även utgång, är densamma som fastighetens. Bör någon gräns dragas vid antalet besökare i publika lokaler i bostadshus med gemensam utgång, som huset i övrigt, för att ytterdörren måste göras utåtgående i överensstämmelse med dörr i utrymningsväg, eller bör alla trapphus i bostadshus betraktas som utrymningsväg med utåtgående dörrar?"

Statens brandsinspektion har i anledning härav meddelat följande.

Av BABS 24:3 framgår att trappa i bostadshus är att hänföra till utrymningsväg. Enligt vedertagen praxis har dock ytterdörr till bostadshus i allmänhet gjorts inåtgående mot vilket intet är att erinra då en eventuell utrymning torde ske ganska friktionsfritt i ett bostadshus där de utrymmande har så olika lång väg till ytterdörren.

Helt annorlunda ställer sig en utrymning från en publik lokal, där ett större antal människor är samlade och samtliga samtidigt söker nå utgången. Det är bl a ur denna synpunkt olämpligt att utrymningsvägen från publik lokal — i detta fall restaurang — är gemensam med utrymningsvägen från bostadshus.

Restauranglokaler är att hänföra till samlingslokal. I avvaktan på särskilda anvisningar beträffande samlingslokaler hänvisas i BABS kap 53 till Kungl förordningen den 3 juni 1932, vilken bör tjäna till ledning beträffande det brandskyddstekniska utförandet samt anordnandet och dimensioneringen av utrymningsvägar.

Brandsinspektionen finner således, att för det fall det, utan att eftersätta utrymningsmöjligheterna eller

säkerheten för de i huset boende, är möjligt att acceptera gemensam utgång från restaurang och bostadslägenheter, samtliga dörrar i utrymningsväg från restaurang skall göras utåtgående och dimensioneras efter det största antal personer, som samtidigt beräknas kunna besöka lokalen (vid danstillställning o d). (8.6.1962)

Fönster som utrymningsväg i skolbyggnader

I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 28 december 1961 har anhållits om yttrande över huruvida pivåhängda fönster med horisontell axel kan godtagas som utrymningsväg i skolbyggnader. Med anledning härav har styrelsen i samråd med statens brandsinspektion meddelat följande:

I byggnadsstyrelsens meddelande 1961:2 rörande brandskyddet i skolbyggnader i två våningar anges bland annat följande. "Fönster som skall kunna tjäna som utrymningsväg bör anordnas så att utrymning underlättas. Underkanten på den öppningsbara del av fönstret som avses för nödutrymning bör ur denna synpunkt vara belägen högst ca 1 m över golv. De bågar som skall öppnas vid utrymningen bör helst vara sidohängda."

Denna anvisning utesluter inte att andra fönstertyper än sidohängda kan komma ifråga, om dessa är tillfredsställande utformade ur utrymningssynpunkt. För att pivåhängda fönster med horisontell axel skall kunna godtagas får den öppningsbara nedre delen ej understiga den i hotell- och pensionatstadgan angivna minimistorleken 1×0,5 m (höjd×bredd). Fönstret skall vidare vara lätt att öppna samt kunna låsas i horisontellt läge på sådant sätt att det ej påverkas av vind eller stötar. (12.6.1962)

Isolering av cisterner för eldningsolja

Hos statens brandsinspektion har förfrågan gjorts beträffande möjligheten att med kork isolera taket på cisterner för eldningsolja. Som taktäckning på korken avsåg man använda underhållsfri papp klistrad med asfalt.

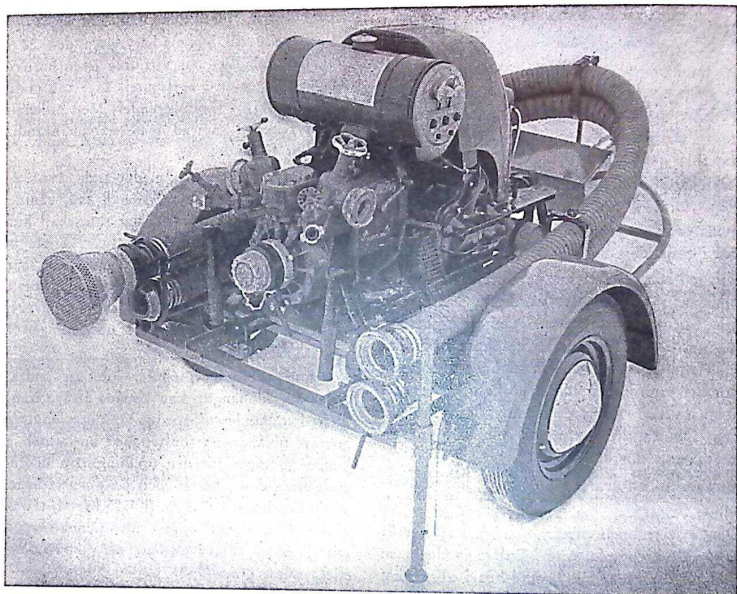
Enligt brandsinspektionens uppfattning är det synnerligen olämpligt att som isolering på cisternatak använda brännbart material. Förutom isoleringen bör själva yttertakytan vara obrännbar, exempelvis av aluminium- eller stålplåt. Taktäckning med underhållsfri takpapp accepteras på byggnader endast i områden där risken för spridning av brand är ringa. En cistern placeras i allmänhet i närheten av en industri eller i en oljehamn där sådant förhållande ej är rådande.

(12.6.1962)

B. Lemmalm

Fråga "HENRIKSSONS"

när utrustningen skall kompletteras

HEBRA 900 VW — en modern motorspruta med värdefulla egenskaper

Det lönar sig även för Eder att anskaffa HEBRA 900 VW

Välkommen med Eder förfrågan!

För alla materielfrågor rådgör med oss!

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM

Tel 20 78 22

-23 -24 -25

GÖTEBORG

Tel 11 70 74

MALMÖ

Tel 97 59 42

SUNDSVALL

Tel 129 89

JÖNKÖPING

Tel 241 10

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX eldskyddskläder

Aukt. återförsäljare för Jonsereds Terylene- och linnebrandslangar

FIRMAN GRUNDAD 1828

UTNYTTJA VÅR ERFARENHET!

Ännu en slanghiss

Med siktet inställt på rationalisering även vid brandkåren kan åtgärder erfordras för "bantning" av arbetstider, som — kanske i årtionden — haft sitt fasta utrymme i det rutade tidsschemat.

Ett led i våra rationaliseringssträvanden har varit slangvården och närmast slangtransporterna upp och ned, framförallt i högre slangtorn. Vår brandkår — i Jönköping — lyckades icke få fram i standard någon lämplig maskinell hissanordning, som klarade vare sig höjden 32 meter eller den högre lyfthastighet av cirka 40 m/min, som var önskvärd. De speciella ändringsarrangemangen, som oundgängligen skulle blivit nödvändiga på förekommande elektriska spel med lintrumma, blev ur kostnadssynpunkt av den storleksordningen, att försvaret för en sådan utgift torde blivit svårfunnen.

Återstod därför att få kontakt med en intresserad mekanisk firma, som på platsen fick del av de ställda kraven. I samråd med en sådan, Månsarps Mek Verkstad strax intill Jönköping, konstruerades ett linspel, som

Protokoll,

fört vid Svenska Brandkärnans Riksförbunds årsmöte den 16—17 maj 1962 i Stockholm.

Närvarande: omkring 650 personer.

Vid mötets offentliga del närvar representanter från inrikesdepartementet, Stockholms stad, Danmark, Finland och Norge m fl.

Onsdagen den 16 maj

Enskilt möte gemensamt med Svenska Brandskyddsföreningen.

§ 1

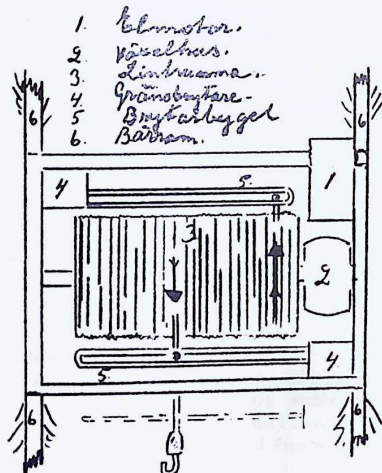
Föredrog sekreteraren i Sammanslagingskommittén, verkställande direktören i Svenska Brandskyddsföreningen, Christer Möller, kommitténs betänkande av den 12 januari 1962 med förslag till sammanslagning av SBR och SBF. En redogörelse lämnades även för frågans vidare behandling och styrelsernas förslag till årsmöte.

monterades i tornets övre del och med lyftkrokar så anordnade, att när den ena kroken går ned går den andra upp, spårade i hisstrumman.

Tillslag för hivning resp firning sker såväl vid hissmaskineriet som vid markplanet. Det är vidare så ordnat, att vid någon av krockarnas ankomst i överläge sker automatiskt frånslagning och den befintliga snäckväxels låsning går i funktion, vilket eliminerar farlig rasning av hängande last. Det hela har till ett rimligt pris medfört en god lösning för vårt höga slangtorn. I torn av mindre höjd där torkningsproceduren kräver "vändning av slang" torde konstruktionen vara en idealisk lösning med tur- och returgående kroker.

Upprullningen av slangen i samband med nedtagningen och den maskinella lösningen härför är en annan "hemmagjord" historia och ingår ej i denna redogörelse. Angelägenheten vid alla moderniseringskrav är ju att hålla kostnaderna så låga som möjligt, vilket kanske har sin största förtjusning för oss smålänningar. Redogörelsen är enbart lämnad som bevis för att icke alltid det i standard annonserade är bästa lösningen för sitt ändamål.

Harry Granstrand

Principskiss.

PRENUMERERA I DAG för år 1963 — om Ni inte redan gjort det!

Enskilda årsmötet

§ 2

Utsågs brandchef J. E. Skogsberg, Stockholm, och direktör F. Åkerman, Stockholm, att jämte ordföranden justera mötets protokoll.

§ 3

Mötet beslöt att vänta med fastställande av röstlängd till senare tidpunkt, om votering skulle behöva tillgripas.

§ 4

Centralstyrelsens redogörelse för verksamheten 1961 hade varit införd i aprilnumret av Brandkårtidskrift varför årsmötet ansåg det obehövt att densamma upplästes. Redogörelsen lades med godkännande till handlingarna.

§ 5

Revisionsberättelse för kalenderåret 1961, som varit införd i tidskriften, ansåg årsmötet icke behöva uppläsas. Ansvarsfrihet beviljades för 1961 i enlighet med revisorernas förslag.

§ 6

Till ledamöter i Centralstyrelsen omvaldes f brandchefen E. Jansson, brandstyrelseordföranden O. Källgren, kapten F. Rosenberg och brandchef B. Thorell.

Såsom suppleanter omvaldes ingenjör E. Forsberg och direktör K.-H. Håkansson.

§ 7

Årsmötet beslöt enhälligt i enlighet med styrelsens förslag i fråga om sammanslagning av SBR och SBF följande: Under förutsättning att SBF:s årsmöte fattar motsvarande beslut beslutar SBR:s årsmöte för sin del i princip om en sammanslagning av SBR och SBF samt uppdrager åt Centralstyrelsen att i samråd med styrelsen för SBF och representanter för Brandkårsförbunden fullfölja utredningen om sammanslagningen och att senast för 1963 års ordinarie årsmöte framlägga utredningens resultat, innefattande bl a stadgar för den sammanslagna organisationen.

§ 8

Såsom revisorer omvaldes direktör T. Wiktander, Linköping, och direktör Å. Molin, Stockholm.

Såsom revisorssuppleanter omvaldes överingenjör S. O. Orsén, Stockholm, och direktör Å. Leijon, Jönköping.

§ 9

Beslöts om oförändrad medlemsavgift med kr 15:—

för brandkår och brandkårsavdelning samt kr 8:— för personlig medlem.

§ 10

Upplystes att inbjudan förelåg från Halmstad till gemensamt årsmöte med Svenska Brandskyddsföreningen i Tylösand.

Offentliga årsmötet

§ 11

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna och höll ett högtidstal med anledning av Svenska Brandkårnas Riksförbunds 50-åriga tillvaro. I sitt tal erinrade ordföranden om förbundets verksamhet under de gångna åren och hänvisade till den minnesskrift som kommer att utgivas.

§ 12

Vid en med Svenska Brandskyddsföreningen gemensam medaljceremoni överlämnade ordföranden Svenska Brandkårnas Riksförbunds förtjänstmedalj i guld till länsbrandinspektör E. Jansson, Luleå, samt meddelade att samma utmärkelse tilldelats brandchef Axel Bergdahl, Karlskrona, och direktör Harald A:son Moberg, Uppsala, vilka var förhindrade att närvara vid mötet.

Med anledning av Riksförbundets 50-årsjubileum hyllades förbundet av representanter för ett flertal in- och utländska myndigheter, institutioner och sammanslutningar.

På samtliga brandkårsförbunds vägnar överlämnade landshövding O. Sehlstedt förbundens gemensamma penninggåva jämte adress.

Riksbrandinspektör I. Strömdahl framförde välgångsönsknningar från Statens Brandinspektion och Statens Brandskola. För Statens Brandinspektion i Norge talade riksbrandinspektör P. Strömsheim.

Ordföranden jur lic C. A. Öman framförde Brandkårnas Centralförbunds i Finland uppvaktning och detta förbunds förtjänstkors överlämnades till Riksförbundets ordförande av fil mag Esa Leskinen. Finlands Svenska Brandvårnsförbunds verksamhetsledare R. Ahlund uppvaktade med en finsk bordsflagga med förbundets emblem.

Överste B. Heinrichs framförde Brandskyddsföreningens i Finland gratulationer och överlämnade en adress, vidare överbringade han Finlands Brandbefälsförbunds lyckönskan.

Från Danmark bringades Riksförbundet en hyllning genom överbrandinspektör I. Amitzböll.

Direktör G. Ljungqvist framförde Svenska Brand-

Hjälp oss att skaffa nya prenumeranter på BRANDKÅRSTIDSKRIFT!

Tempus pulverkanon till Flygvapnet

Med ett aktuellt inköp av Tempus 800 kg:s pulveraggregat fortsätter Flygvapnet sin effektivisering av brandskyddet. Tempus-800 med pulverkanon är det senaste tillskottet till den serie Tempus-aggregat med 12, 100 och 300 kg pulver som nu används i Flygvapnet.

Intressanta tekniska data för Tempus-800:

Pulverbehållaren för 800 kg pulver är licenssvetsad och röntgenkontrollerad.

Drivgasen utgöres av luft från 2 st 50 lit. behållare fyllda till 200 atö.

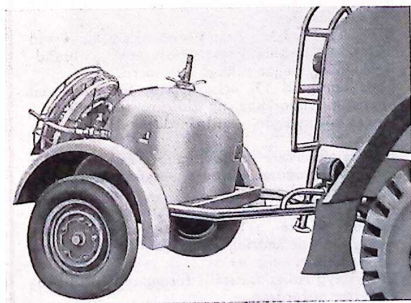
Pulvergivning med pulverkanon: 30 kg/sek.

Pulvergivning med 30 m slang och strålrör: 7 kg/sek.

Utlösningsanordning: Fotpedal.

Chassi: Willys Jeep FC 170.

Tempus pulverprogram omfattar redskap med 2—1600 kg pulver. Rådgör med våra brandtekniker om vilken typ som passar Er.

Pulveraggregat Tempus-300.

AB SVENSKA TEMPUS Postfach Stockholm 32. Tel. 08/190290

Filialer: GÖTEBORG 031/27 15 65 — MALMÖ 040/97 59 12

Representanter i grannländerna:

A/S H. MEISNER-JENSEN
Köpenhamn

J. STOKSTAD A/S
Oslo

OY TORREX AB
Helsingfors

SANDVIKENS STAD

kungör härmed
ordinarie befattningen som

vice Brandchef

vid Sandvikens stads brandkår till ansökan ledig.

Begynnelselön 21.084:— och slutlön 24.996:— (lönegrad 17).

Utförlig kungörelse är anslagen i Stads-huset. Närmare upplysningar genom brandchefen, tel Sandviken 026/550 58.

Ansökan ingives senast 3 januari 1963 till Drätselkammaren, Sandviken.

Brandstyrelsen

Ordinarie befattning som

Brandförman

vid Botkyrka-Grödinge borgarbrandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordran: Brandförmanskurs kat I vid Statens Brandskola.

Lön utgår enligt central överenskommelse.

Befattningen tillträdes den 1 februari 1963 eller å tid enligt överenskommelse.

Sökande som önskar tillgodogöra sig ålderstillägg skall ange detta i ansökan.

Till brandstyrelsen i Botkyrka-Grödinge Brand-försvarsförbund, Tumba, ställd ansökan skall jämte styrkt meritförteckning och övriga handlingar, som sökande önskar återopa vara brandchefen i Tumba tillhanda senast den 31 december 1962.

Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen telefon 0753/303 61.

Tumba i november 1962

Brandstyrelsen

Ordinarie befattning som

Brandförman

vid Ljungby stads borgarbrandkår ledigförklaras härmed för tillträde den 1 februari 1963 eller snarast därefter.

Kompetensfordran: Brandförmanskurs kat I vid Statens Brandskola. Praktisk erfarenhet av brand-signalanläggningar räknas som merit.

Lön: Lönegrad 13, ortsgrupp 3. Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring i löneklasshänseende, skall meddela detta i ansökan.

Befattningshavare är skyldig att mot fastställt hyra bebo anvisad bostad på brandstationen om 3 rum och kök.

Befattningshavaren är skyldig att underkasta sig gällande tjänste-, avlönings- och pensionsbestäm-melser samt de ändringar däri, som kunna komma att beslutas.

Läkarintyg enligt fastställt formulär skall inlämnas efter anfordran.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg, styrkt meritförteckning och de övriga handlingar sökanden önskar återopa, skall vara brandchefsexpeditionen i Ljungby tillhanda senast den 31 december 1962.

Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen telefon 0372/103 22.

Ljungby i november 1962

Brandstyrelsen

Begär prospekt
nr 480

Stor hörbarhet.

Ringa luftförbrukning.

Oberoende av elektrisk ström.
Drivas från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB • MALMÖ

GRUNDAT 1840

skyddsföreningens gratulationer. Vidare talade direktör E. Lundberg för Svenska Tarifföreningen.

Ordföranden i Svenska Brandredskapsföreningen, direktör O. Eriksson, framförde föreningens hyllning. Städernas Försäkringsbolag uppvaktade genom direktör G. Ljungqvist.

Från Norsk Brandvernförening, Svenska Brandbefällets Riksförbund, Svenska Försäkringsbolags Riksförbund och Skorstensfejaremästarnas Riksförbund hade blomsteruppsatser sänts till jubileumshögtidligheterna.

AB Ystads Centraltryckeri överlämnade ett presentkort med hemställan, att beloppet måtte tillföras den fond som brandkårsförbunden överlämnat.

Ordföranden framförde Riksförbundets tack till alla som uppvaktat och hyllat förbundet och tackade för den personliga utmärkelse som han erhållit.

§ 14

Visades fyra nya filmer, nämligen "Brandrök och brandgaser", "Explosionsfara", "Cisternbrand" och "Brandsläckning i småbåtar".

§ 15

Mottog Stockholms stad kongressdeltagarna i Gyllene Salen i Stockholms Stadshus, där stadsfullmäktiges vice ordförande, läroverksadjunkt Eva Remens hälsade gästerna välkomna.

§ 16

Intog omkring 280 mötesdeltagare gemensam middag på Hasselbacken. Under middagen upplästes telegram från H M Konungen — Riksförbundets beskyddare — varpå ordföranden utbringade ett leve för Konungen.

Torsdagen den 17 maj

Under den gemensamma rubriken "Brandförsvaret i dag och i framtiden" hölls följande föredrag:

"Brandförsvaret — bostadsbyggandet" av doktor M. Jacobsson.

"Brandförsvaret — industrin" av direktör H. Wadell.

"Brandförsvaret — lantbruket" av överdirektör A. Örborn.

"Brandförsvarets roll i totalförsvaret" av generalmajor C. E. Almgren och riksbrandinspektör I. Ström-dahl.

Efter varje föredrag lämnades kommentarer av två sakkunniga på respektive områden.

Som ovan
Fred Ramqvist

Justeras
Allan Nordenstam
J. E. Skogsberg
F. Åkerman

Kiruna brandkår 50 år

Den 9 september i år firade Kiruna brandkår sitt 50-årsjubileum. Ur *Norrbottnens-Kuriren* saxa vi här några rader om evenemanget:

"Med pådragna sirener inleddes som sig bör Kiruna brandkårs 50-årsjubileum på lördagen. Fönster slogs upp, lördagsbråds-kande kirunabor stannade upp på gatorna — de flesta spanade efter en jättebrasa. En sådan här dramatisk ouvertyr kan endast en brandkår prestera. Och för övrigt: Det bjöds på ett praktfullt skådespel på Centralskolan där en strejkande Expressspruta modell anno dazumal inleddes evenemanget som avslutades med att brandmännen dränkte bensen över två skrotbilar — lika lätt som brandmännen fick futt på dem lika lätt kunde de släcka det flammmande bålet med skum. Man kan sova bättre på natten sedan man sett vilket effektivt brandförsvär vi har, menade brandstyrelsens ordförande Fingal Lindh som hälsningstalade vid jubileet i Folkets Hus...

En brandmans vardag

är ju något av en bragd men fråga om inte filmen med samma titel också skall nämnas bland bragderna. Den är inspelad av Kiruna smalfilmklubb med Kiruna brandkår som producent. Knut Karlsson har varit regissör, John Lundström har svarat för fotot och som trygg speaker har landsfiskal Walter Ericson anlitats. Det är brandchefen Sven Holmberg som hade ansvar för manuskriptet. Det är en film som bör fylla alla krav på saklighet..."

Även om vi inte varit i tillfälle att se filmen, vill vi ge Kiruna brandkår en honnör för att man till jubileet producerat denna film — med inte mindre än 42 min speltid — med vilken man vill "beskriva vad en brandman träffar på i sitt speciella arbete och hur han i sin yrkesutövning svarar för säkerheten i vårt moderna samhälle vad gäller såväl det förebyggande som släckande av brand samt hur han hjälper alla och envar mot olyckor, sjukdomsfall och annat nödläge".

Internationella brandkärstävlingar 1963

I ett referat från den tyska brandkårsdagen i Bad Godesberg 1961 (nr 9/1961) nämndes att de första internationella brandkärstävlingarna ägt rum därstädes. Den uppmärksamme läsaren erinrar sig kanske också att i resultatlistan för de utländska deltagarna återfanns nordiska lag. Sålunda deltog lag från såväl Danmark som Finland, vilka dessutom hävdade sig väl i tävlingarna med den för dem främmande släckningsmaterielen. Något svenskt lag deltog icke den gången.

Det har nu kommit en inbjudan till de andra internationella brandkärstävlingarna, som kommer att äga rum 1963 i Frankrike (Mulhouse). Inbjudan av den 6 november i år återges här i översättning:

"Till Styrelsen för Svenska Brandkärernas Riksförbund.

I utförande av det beslut, som fattades av världskongressen för förebyggande och släckande brandförsvär, vilken ägde rum i Lissabon i augusti 1962, har vi äran inbjuda Ert lands brandkär till deltagande i den andra brandkårsolympiaden år 1963 i Frankrike.

Vi bifogar offentliggörande och tävlingsbestämmelser och ber Er inom Ert lands brandkårsorganisation värva deltagare till 5 tävlingsgrupper. Ytterligare exemplar av tävlingsunderlagen på tyska och franska kan kostnadsfritt erhållas hos sekretariatet för brandkärernas internationella kommission, Rotzweil-Zimmern, Deutschland. Sekretariatet står också gärna till förfogande för alla slags upplysningar angående andra brandkårsolympiaden.

För att möjliggöra ett komplikationsfritt genomförande av arrangörernas, våra franska vänners, tävling ber vi om en så snar föranmälan till deltagande som möjligt. Vi ber Er lägga märke till att anmälningsstiden utgår den 1 april 1963.

I medvetande om att den andra brandkårsolympiaden framför allt vill vara till tjänst för freden och vänskapen mellan brandmännen i många nationer tecknar vi

Högaktningsfullt

(Holaubek)

CTIF:s president

(Bürger)

JKF:s ordförande"

Av den i skrivelsen nämnda bilagan framgår bl a att brandkår med heltidsanställd resp deltidanställd personal tävlar var för sig. Dessa grupper indelas i två klasser med och utan åldersgräns (1961 var gränsen 35 år). Släckningsgruppen (= laget) består av 9 man.

Ett svenskt deltagande i de andra internationella brandkärstävlingarna skulle kunna öka vårt internationella samarbete även på detta område. För deltagarna kommer det att bli en stor upplevelse att vara med om en brandkårsolympiad.

Intresserade brandkärar kan hänvända sig till riksförbundets kansli, som förfogar över ett exemplar av tävlingsbestämmelserna och förbereder en översättning av desamma.

Fred

AWG

BRANDARMATUR ENLIGT S M S
KORROSIONSBESTÄNDIG LÄTTMETALL
Leverans genom landets brandredskapsföretag
Verksrepresentant:

FÖLJ

Herr Brandmans Fundering
i varje nummer av
BRANDKÄRSTIDSKRIFT
under år 1963.

PRENUMERERA I

EWERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP · Vagnhärad Tel. 0156/10029

Lösningar till bilduppgifterna på sid 307:

Svar till bild 1. I ett stall är hästarna oftast uppställda i spiltor. Hästarna bär därvid gramma, som med ett rep — grimskafket — är fästad vid en ring i spiltans vägg.

Vid utrymning av hästar ur stall lossas grimskafket från väggen — eller skäras av. Man får därigenom något att leda hästen i. En häst låter sig oftast lugnt ledas ut. Skulle emellertid hästen vara "motspänstig" kan grimskafket läggas i ett halvslag runt nosen, så att repet kan dragas åt. Lyckas man inte leda ut hästen på detta sätt, bör man försöka "rygga" ut djuret. Man kan tvinga hästen att gå baklänges genom att fatta hårt om djurets näsborrar och tvinga huvudet bakåt.

Om flera personer kan hjälpas åt för att få ut en motspänstig häst, är det ett pålitligt sätt att två man fattar och drar på var sin sida i en slang eller ett rep som lagts runt hästens bakdel.

Många gånger kan det vara klokt att lägga en säck, filt, rock e d över hästens huvud för att hindra djuret att se lågor och rök, som fö gör alla djur oroliga.

För att undvika att man själv skadas av hästen, som gärna slår bakut om han är orolig, bör man hålla sig så nära hästen som möjligt.

Liksom alla djur som räddas vid en brand skall även hästen efter räddningen föras till en inhägnad eller bindas. Djuret vill annars springa in i stallet igen.

Tänk på att

- hindra oroliga hästar från att se lågor och rök,
- ett halvslag kan läggas runt nosen, då häst ledes i grimskafket,
- grimskafket ej skall läggas runt handen, utan man skall bara hålla i repet,
- man kan "rygga" ut en häst, som inte låter sig ledas ut,
- man kan lägga en slang eller ett rep runt hästens bakdel och "dra" ut djuret,
- på något sätt binda hästen efter räddningen, så att djuret inte springer in i stallet igen.

Svar till bild 2. Liksom hästar måste kor oftast lösöras innan de kan föras ut. Detta kan vara svårt att göra, då djuren sliter i bindningarna för att komma loss. Är djuren

fästade med snabbkopplingsbindsle, bör detta användas på så sätt, att djuren lösöras i smågrupper. Är bindningen sådan att den inte kan öppnas snabbt, kan den klippas av med bultsax.

En ko bör helst ledas ut enskilt. Man går då bredvid djurets hals. Är kon "motspänstig" kan flera personer hjälpas åt genom att "skjuta på" djurets bakdel med hjälp av slang eller rep, som anges under bild 1. Man kan också lägga en säck, filt, rock e d över huvudet på kon.

Ev kan man genom att fatta om svansen och "bryta" den, få kon att springa framåt av smärtan. Sådan brytning av svansen måste dock ske försiktigt så att inte svansen skadas.

Mest hotade djur räddas först. Det kan dock bli nödvändigt att låta räddning av oroliga djur komma i andra hand för att inte äventyra flertalets räddning. Kommer bara ett djur ut, vill de övriga gärna följa efter, varför det ibland kan vara klokt att först föra ut ett lugnt djur.

Djur som ligger medtaget av rök, söker ofta resa på sig om man håller vatten över djuret.

Tänk på att

- en ko helst bör ledas ut enskilt,
- man kan hjälpa till att få ut en "motspänstig" ko genom att skjuta på dess bakdel,
- man kan "driva på" en ko framåt genom att "bryta" dess svans,
- på något sätt binda korna efter räddningen.

Svar till bild 3. Svin kan vara besvärliga att föra ut. Lyckas man inte "driva ut" dem, måste de föras ut enskilt. Man kan lyfta en gris i svansen så att den går på framfötterna, och sedan skjuta djuret framåt som en skottkärra. Om någon härtill tar i grisens öron, kan denne "styra" grisen.

Man kan också lyfta grisen i bakbenen, och draga den baklänges.

Tänk på att

- en gris bör föras ut av två man av vilka en lyfter grisen i svansen och skjuter djuret framåt medan den andre "styr",
- en man kan draga ut en gris om djuret lyftes i bakbenen och drages baklänges,
- föra djuren, som räddats, till en inhägnad.

Svar till bild 4. Ett får har *bjord-instinkt*. Djuren följs gärna åt.

Då man kommer in i ett fårhus för djurräddning, skall man närma sig fåren försiktigt för att inte skrämma dem. De sista stegen fram mot fåren tar man emellertid snabbt för att infånga ett djur. Man griper därvid om fårets hals med båda armarna, varefter ena handen flyttas till djurets bakdel (se bilden).

Då ett djur förts ut följer skocken efter. Om flera hjälpare finns är det lämpligt att driva på — men ej jaga — fårhorden bakifrån, då man får den dit man vill.

För säkerhets skull bör man aldrig vända ryggen mot en bagge utan gå baklänges, då man går från honom.

Tänk på att

- a) om man lyckas få ut ett får, så följer de andra som regel efter,
- b) föra de räddade djuren till en inhägnad.

Svar till bild 5. Höns är betydligt känsligare för rök än människan. Vid en brand bör man därför snarast föra hönsen från brandplatsen och dess närhet.

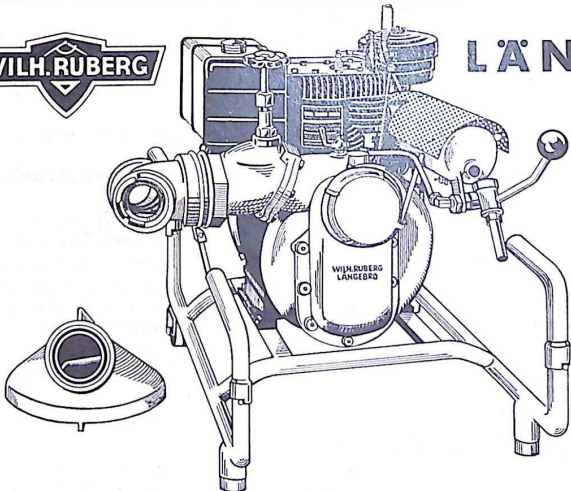
Då höns hastigt måste flyttas från höns-huset är det lämpligt att fänga in hönsen och stoppa dem i säckar, lådor e d, och bära bort dem i denna "förpackning". För att fänga in höns kan man som regel lätt gripa tag i deras ben. Därest hönsen står i individuella uppfödningsburar kan det vara lämpligt att flytta undan hela buren.

Tänk på att

- a) fjäderfä kan man stoppa i säckar e d och bära bort till ofarlig plats,
- b) inte släppa hönsen "vind för våg" efter räddningen.

Svar till bild 6. Om bikupor hotas av brand, flyttar man dem — med sitt "innehåll" — till ofarlig plats. Under transporten bör man täppa till flusteröppningen med en trasa e d. Man bör emellertid i så fall ha i minnet, att flusteröppningen skall öppnas omedelbart efter transporten, då bina annars lätt kan kvävas.

Tänk på att
vid brand skall även bikupor flyttas till ofarlig plats.

LÅNSPUMP

för

2000 liter / min

8 hk luftkyld

4-takts-motor

Vikt 80 kg

Evakuering:

Avgasejektor

WILH. RUBERGS FABR.-AKTIEBOLAG

LÅNGBRO

Fabriken Immeln Kristianstad 960 40

Tel. Kristianstad 101 74, 101 78, 162 78

— Fabriken Vinslöv Kristianstad 806 01

Notiser

Brandlagstiftningen av år 1962,

d v s brandlagen och brandstadgan, återfinns i Svenska Författningssamling nr 90—91/1962, som kan rekvideras i närmaste bokhandel. *Har Ni inte redan skaffat författningarna, så gör det NU!*

Lagstiftningen träder i kraft redan den 1 januari 1963. Vi hade räknat med att kunna införa en auktoritativ artikel om vad i första hand brandcheferna redan från det nya årets ingång har att iakttaga med hänsyn till den nya lagstiftningen, bl a om hur brandsyn skall förättas. I avvaktan på ett "Meddelande" härom, som statens brandsinspektion avser utgeva innevarande månad, har emellertid riksbrandinspektören icke ansett lämpligt med en dylik redovisning redan nu i tidskriften.

Årsberättelse

Det är snart dags för brandcheferna att göra upp årsberättelse. Begagna den av riksbrandinspektören önskade blanketten. Den rekvideras hos Svenska Brandkärnans Riksförbund, Jakobsgratan 14, Stockholm, tel 010/10 50 25.

1963 års brandförsvarskongress

Sundsvall blir platsen för 1963 års brandförsvarskongress, som kommer att avhållas den 29—31 maj. Liksom förra året anordnas kongressen gemensamt av Svenska Brandkärnans Riksförbund, Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandbefälets Riksförbund.

Uställning och demonstrationer ordnas av Svenska Brandredskapsföreningen.

Vi återkommer.

Brandförsvaret i dag och i framtiden

behandlades av ett flertal föredragshållare vid årets brandkongress i Stockholm. Vissa av de därvid hållna föredragen har varit införda här. Samtliga föredrag med kommentarer har emellertid nu samlats i en broschyr, som i dagarna föreligger. Broschyren kan rekvideras från Svenska brandskyddsföreningen. Priset är kr 2: 50 per ex.

Ett tack

1:e byråsekreterare Lars Boman SJ, som med denna månads ingång lämnat sin brandförvarstjänst vid SJ

för att tillträda annan befattning, har i samband därmed bett att genom Brandkärstidskrift få framfört "ett tack till alla dem på brandförsvarets område, som hjälpt och stött mig i min verksamhet. Jag har alltid mötts av en enastående hjälpsamhet och förståelse från företrädarna för brandförsvaret."

Brandkärstidskrift å sin sida vill gärna framföra ett tack till byråsekreterare Boman för trevligt samarbete.

Till innehavare av den nya byrådirektörstjänsten som brandförsvarsman vid SJ har utsetts brandingenjör C. B. Ejdervik.

Brandförsvarsforum 1962

var som bekant den samlande rubriken vid Svenska brandbefälets riksförbunds årsmöte. Därvid hölls en rad intressanta föredrag: "Brandförsvarets komponenter", "Brandchefen ser på brandstyrelsen", "Brandstyrelsen ser på brandchefen resp brandmannen", "Brandmannen ser på brandstyrelsen", "Brandmannen ser på brandchefen", och "Brandchefen ser på brandmannen". (Sistnämnda föredrag finns infört i detta nr.)

Samtliga föredrag jämte sammanfattning föreligger nu i en kongressrapport, som kan rekvideras hos Svenska brandbefälets riksförbund, Malmö 2. Pris: 11:90 kr/ex.

Under "Pressklipp"

var i nr 10/1962 införd en notis om dom i ett mål om falsk alarmering. Pressklippet omtalade, att en jur stud i Lund av rådhusrätten däreftes blivit dömd till 50 dagsböter à 300 kr — d v s 15.000 kr — för att han på natten till den 25 oktober 1961 "utan skäl utlöste larm från en hjälptelefon".

Domen överklagades i hovrätten, som den 26 oktober 1962 upphävt rådhusrättens dom. "Studentens handling kan inte beläggas med straff", anser hovrätten enligt Kv P.

Innehållsförteckning

för år 1962 är inhärdad i detta nummer.

Pärmar till Brandkärstidskrift

finnas utförda i röd klot med riksförbundets emblem i guld på framsidan och tidskriftens namn och årtal på ryggen.

Pärmar för äldre årgångar kunna även rekvideras. Uppgiv vid rekvisitionen önskat årtal. Priset är kr 3:— per pärm + porto. Rekvisition sker hos AB Ystad Centraltryckeri, Ystad.

Ni har väl inte glömt att prenumerera för år 1963?

Bemärkelsedagar

60 år

30/1 Brandchef N. F. J. Renström, Uppsala.

50 år

15/1 Brandmästare S. Hansson, Örebro.

29/1 Brandchef S. E. Wedham, Vänersborg.

40 år

24/1 Vice brandchef B. Sjöholm, Lindesberg.

25/1 1:e vice brandchef I. Josefsson, Norrtälje.

29/1 Vice brandchef H. V. Lindén, Örnsköldsvik.

50 år

Sven Sönerberg fyller 50 år den 9 januari 1963. För att vända på det vanliga jubileumsresonemanget kan man säga: Är han inte äldre, så mycket som han hunnit med!

Hela Svens verksamhet ger intryck av den bärbara organisationens handlande. Redan som ung skolad i organisationsverksamhet, har han varit en ypperlig tillgång för svenskt brandbatal, då det gällt att utforma våra svårfunna organisationslinjer och sedan han tidigt insett betydelsen av sammanhållning och samarbete, har han oförtrutet ägnat sina krafter åt att föra yrkeskamraternas sak framåt.

Få människor ha en så konstruktiv läggning och dynamisk kraft som Sven. När ett problem skall angripas, riktigt sprutar det av idéer, och detta tillsammans med hans förmåga att offra sig för saken har åstadkommit strålande resultat. Den i vida brandförsvarskretsar som en vändpunkt för svenskt brandbatal ansedda brandförsvarskongressen år 1960 var helt Sven Sönerbergs idé, och han genomförde den också med stor skicklighet. Med denna kongress och med brandförsvarsforum 61 och 62 har den långa isoleringen för oss brandbatal hävts och vi tacka Sven för att han haft kraft och vilja att genomföra detta.

Men man må icke endast se på Svens arbetsförmåga och idériedom. Han är dessutom en charmerande person, som det alltid är trevligt och givande att vara

Har Ni glömt

förnya prenumerationen på *Brandkärstidskrift* för nästa år?

Observera att detta är årets sista nummer, och Ni får inte något ytterligare nummer av tidskriften utan förnyad prenumeration — såvida Ni inte varit omtänksam nog att ha beställt löpande prenumeration.

Prenumerationslista fanns i både nr 10 och nr 11. Insänd prenumerationslista omedelbart, så att Ni utan avbrott får tidskriften även under år 1963.

tillsammans med. Denna hans personliga pondus ha vi i Svenska brandbatalens riksförbund naturligtvis utnyttjat genom att sätta in honom i alla möjliga kommittéer och utredningar, varigenom hans redan förut stora arbetsbörda blivit ännu större. Det blir dock ofta så att en karl, som är bra och kunnig, han får i viss mån offra sig, och sina många uppdrag sköter Sven med glatt humör och stor framgång.

Vi tacka Sven Sönerberg för allt han uträttat för svenskt brandbatal och uttala den förhoppningen att han ännu i många år måtte kunna fortsätta sin betydelsefulla verksamhet för brandbatalen och brandförsvaret.

Data: En kapten i flygvapnets reserv. Anställd vid Malmö stads brandkår fr o m 7 januari 1935. Tjänst i Malmö med undantag av några års verksamhet i andra orter och genomgång av brandchefskurs kat I. Brandchef i Malmö fr o m 4 augusti 1946.

Resor: USA, England, Tyskland, Italien, Frankrike, våra grannländer m fl.

K.-M. Grönlund

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkårernas Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 8:— kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex = 7:— kr/år.
(Likvid sändes till Brandkärstidskrift, Jakobsg 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel 011/293 70.

Annonbeställning: Svenska Brandkårernas Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C. Tel 010/10 50 25.

OBS! Annonmanuskript måste vara inkomna senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.

Ystad 1962, AB Ystads Centraltryckeri

Universitetsbiblioteket

23.FEB 1963

LUND

Från vårt förlag har utgivits

1956	BRANDPUMPAR
av H. A:son Moberg	85 sidor kr 3:—
1959	ELD och BRAND
av S. Hultqvist och G. Persson	66 sidor kr 3:50
1959	FLYGPLANSSLÄCKNING
av A. Stålemo	43 sidor kr 3:—
1960	BRANDFARLIGA KEMIKALIER, VÄTSKOR,
GASER m m
av G. Bergström och G. Persson	77 sidor kr 4:—
1960	NÅGOT OM KARTOR
av T. Böös	69 sidor kr 5:—
1960	SLÄCKNINGSVÄRKAN och SLÄCKNINGSMEDEL
av S. Hultqvist och G. Persson	85 sidor kr 6:—
1960	VI SKALL BYGGA EN BRANDSTATION
av I. Strömdahl	31 sidor kr 2:—
1960	BYGGFÖRFATTNINGAR, 1947 och 1959 års,
sammanställt av Jan Billvik	45 sidor kr 2:—
1961	SKYDD MOT ANDNINGSGIFTER
av G. Persson	82 sidor kr 5:—

Porto + varuskatt tillkommer

SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Postgiro 48 70
Telefon 010/21 36 06

METEOR

SKUMVÄTSKA

För användning i koncentrerad form i skumstrålrör och skumpumpar.

*Tillsättning: 1-6 % beroende av typ av skumstrålrör och av släckningsobjekt.
För användning i tryckluftskumaggregat tillsättes 6 % av vattenvolymen.*

TYP

I

enl. Statens
Brandinspektions
Meddelanden 1961:14

Skumvätskedunken skall alltid
förvaras **TILLSLUTEN**

KOK Nr

TILLV. Mån.

År

Är användbar från -5° till $+50^{\circ}\text{C}$
Lämpl. lagringstemp. fr. 0 till $+20^{\circ}\text{C}$

TILLVERKARE: STOCKHOLMS BENMJÖLSFABRIKS AB STOCKHOLM

SVENSKA SKUMSLÄCKNINGS AB

Riddargatan 51, STOCKHOLM ☐

Tel. 010/67 83 42, 67 83 43

☐ Skansgatan 3 A, GÖTEBORG SV

Tel. 031/10 57 49, 10 57 52

